provincie limburg

Provinciale Staten

Clustercode	PP	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00714837	**Maastricht**	11 februari 2025
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	11 februari 2025

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake nieuwe CEO en CSO Einstein Telescope Nederland

Geachte Staten,

Hierbij informeren wij u dat de Nederlandse partners binnen het project Einstein Telescope (ET-NL) een voorzitter (CEO) hebben aangesteld in de persoon van de heer Sjoerd Sjoerdsma en een nieuwe wetenschappelijk directeur (CSO) in de person van Stan Bentvelsen.

De voorzitter (CEO) vervult een verbindende rol tussen de verschillende activiteiten en partijen binnen ET-NL. Daarnaast zal hij in afstemming met het Projectbureau de samenwerking en de synergie met de partners in België en Duitsland gaan versterken. Hij zal naar buiten treden als boegbeeld en de internationale partnerstrategie (lobby) ondersteunen en uitbouwen. Binnen de grensregio zal hij bijdragen aan een breed maatschappelijk draagvlak voor de Einstein Telescope.

De heer Sjoerdsma brengt als voormalig diplomaat en oud-Tweede Kamerlid zowel internationale ervaring als een uitgebreid nationaal netwerk mee. Wij zien in hem dan ook de ideale persoon om de Nederlandse activiteiten te coördineren en met samenbindend leiderschap de andere partners verder te betrekken.

Daarnaast is in de persoon van professor Stan Bentvelsen een Chief Science Officer (CSO) aangesteld. De heer Bentvelsen wordt verantwoordelijk voor het wetenschappelijk deel van het bidbook van de Einstein Telescope in de grensregio van Nederland, België en Duitsland. Hij was tot voorkort directeur van Nikhef en is een internationaal vooraanstaand natuurkundige.

De benoemingen maken deel uit van de extra investering van 16 miljoen euro, waarvan 4,2 miljoen euro van de Provincie die afgelopen najaar zijn aangekondigd en zijn verwerkt in de Programmabegroting 2025. In deze begroting is inclusief de schaalsprongmiddelen in totaal 8 miljoen euro gereserveerd voor de Einstein Telescope.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Wij wensen de heren Sjoerdsma en Bentvelsen veel succes bij de uitvoering van hun nieuwe functie.

Bijgevoegd treft u het persbericht van het ministerie van OC&W dat hedenochtend aan de pers is verzonden.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

S.H.M. Satijn

Persbericht ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
contactpersoon: Joris Schouten (0646251005)
Verzenddatum: 11 februari 9.00 uur
Status: definitief

Nieuwe stap vooruit om Einstein Telescope naar grensregio te halen
Nederland is volop in de race om de Einstein Telescope te mogen bouwen. Vandaag zetten de provincie Limburg, wetenschapsfinancier NWO en de Rijksoverheid een belangrijke stap vooruit om samen met partners in Duitsland en België het grootste wetenschappelijke bouwproject ooit binnen te halen: de oprichting van Einstein Telescope Nederland (ET-NL). ET-NL gaat een coördinerende en aanjagende rol vervullen tussen alle partijen in Nederland die werken aan de komst van de telescoop in de Euregio Maas-Rijn (EMR, grensregio in Zuid-Limburg).

Vandaag wordt ook bekend wie het ET-NL gaan bemensen. Sjoerd Sjoerdsma is aangesteld als CEO van ET-NL. Hij brengt als ervaren Tweede Kamerlid en voormalig diplomaat de politiek-bestuurlijke ervaring mee om nationaal en internationaal te verbinden en aan te jagen. Sjoerdsma is opgegroeid in Limburg en kijkt er naar uit om samen met alle betrokkenen het beste bidbook, het projectvoorstel, voor de Einstein Telescope af te leveren: "De Einstein Telescope is een wetenschappelijk wonder en zal een grote boost zijn voor de economie van Nederland en de Limburgse economie in het bijzonder. Ik ben trots dat ik leiding mag geven aan het team dat alles op alles zal zetten om de Einstein Telescope hier naartoe te halen."

Tweede persoon die vandaag start bij de nieuw opgerichte netwerkorganisatie is Stan Bentvelsen. Hij wordt als Chief Science Officer (CSO) verantwoordelijk voor het wetenschappelijke gedeelte van het bidbook. Een cruciale rol, want we gaan met dit instrument voorbij de grenzen van wat wetenschappelijk nu mogelijk is. Bentvelsen is een internationaal vooraanstaand natuurkundige die eerder als directeur van Nikhef én als wetenschappelijk directeur van het projectbureau Einstein Telescope EMR mede aan de basis heeft gestaan van de opdracht deze telescoop naar het grensgebied van Nederland, België en Duitsland te halen. Daar gaat hij in zijn nieuwe rol een logisch vervolg aan geven. Stan Bentvelsen: "De Einstein Telescoop zal de komende decennia ons beeld en onze kennis van het universum flink opschudden. Deze telescoop is in wetenschappelijk opzicht echt revolutionair en baanbrekend en daar heeft de hele wereld profijt van. We gaan er alles aan doen om dat instrument in de Euregio Maas-Rijn te bouwen."

De oprichting van de organisatie maakt deel uit van de extra investering van 16 miljoen euro, waarvan 4,2 miljoen van de Provincie Limburg, die minister Bruins (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) op Prinsjesdag al aankondigde. Minister Bruins: "De Einstein Telescope gaat een kraamkamer van nieuwe wetenschap worden die niet alleen leidt tot nieuwe ontdekkingen over het heelal, maar ook veel nieuwe technologie kan opleveren die ons leven zal veranderen. De komende twee jaar zijn cruciaal om ons plan zo kansrijk te maken als we maar kunnen. Daar is veel werk voor nodig, van het ontwerp van dit technische hoogstandje, tot het lobbywerk om steun voor onze plannen te krijgen. Ik heb veel vertrouwen in deze mensen en in de race om die telescoop naar onze grensregio te halen."

<u>Nationale prioriteit</u>
Op meerdere plekken in Europa werken landen aan een goed voorstel om de Einstein Telescope te mogen bouwen. Italië is in de race, en Nederland, samen met partners uit België en Duitsland, ook. Nederland heeft uit het Groeifonds een reservering van 870 miljoen euro klaarstaan voor de bouw van de telescoop. Om te onderstrepen hoe belangrijk de telescoop is voor de wetenschap, maatschappij en onze economie, verklaarde het kabinet het binnenhalen van de telescoop afgelopen november tot een nationale prioriteit.

<u>Wat is de Einstein Telescope</u>
De Einstein Telescope is geen telescoop zoals veel mensen die kennen. Het is een ondergrondse driehoek van grote buizen, waarin laserstralen worden afgevuurd en daarna teruggekaatst worden met spiegels. Door die stralen heel precies te meten kun je zwaartekrachtgolven uit de ruimte opsporen. Hiermee kunnen wetenschappers nieuwe dingen te weten komen over ons universum en

voor het eerst de relativiteitstheorie van Einstein testen. Voor de ontwikkeling van de telescoop is veel nieuw kennis nodig en het stimuleert technologische innovaties en bedrijvigheid. Diverse aangesloten Europese landen beslissen naar verwachting eind 2026 waar de telescoop gebouwd mag worden. De precieze datum waarop het projectvoorstel ingeleverd moet worden is nog niet bekend.

Een telescoop van deze grootte is niet alleen een boost voor de wetenschap, maar trekt ook veel wetenschappers van over de hele wereld aan. Op basis van onderzoek is de verwachting dat elke euro voor de Einstein Telescope 3 tot 4 keer wordt terugverdiend en de telescoop direct en indirect 2000 banen gaat creëren. Niet alleen voor wetenschappers, maar ook voor bijvoorbeeld praktisch opgeleide technici. De voorbereidingen van de telescoop in de regio heeft ook verschillende onderwijsinitiatieven gestimuleerd. Voorbeelden hiervan zijn het Einstein Telescope Education Center (ETEC), gesitueerd in het Discovery Museum in Kerkrade, en de toekomstige Einstein Academy, waar mbo’ers en hbo’ers opgeleid worden die na hun studie aan het werk kunnen bij of rond de Einstein Telescope.